

© Мухаддес Китапты аударуы Институты, 2004

Яқыптың хаты

Китап хаққында мағлыұмат

Бул хат Яқып тәрeпинен жазылған болып, ол Жаңа Келисимдеги ең биринши китаплардың бири.

Яқып бул хатты куұдалаулар себепли тарқалып кеткен исениушилерди жигерлендирип, оларға жубаныш бериу ушын жазған еди.

Хаттағы баслы тема – исенимди ислер арқалы көрсетиуден ибарат. Хатта хәр қандай сынауларды кууаныш пенен қабыл етиу кереклиги хаққында хәм еки жүзлиликтен қашып, хәмме нәрседе хадал болыу кереклиги хаққында сөз етиледи. Және де, исениуши дууа еткенде, Қудайдың сөзине бойсынғанда, барлық ислерде, тилди тыйыуда х. т. б. нәрселерде хадал болыуы хәм өмирдиң хәмме тарауларында өзін масихый қылып көрсетиуи кереклиги хаққында айтылады.

Биринши бап

Сәлемнама

¹ Мен, Қудайдың хәм Ийемиз Ийса Масихтың* қулы Яқыптан, жер жүзине тарқалып кеткен Қудайдың халқына** сәлем!

* 1:1 *Масих* – еврей тилинде «Басына май қуйылған адам» дегенди аңлатады. Қудай үәде еткен Қутқарушы.

** 1:1 Сөзбе-сөз: он еки урыуға.

Сынау хәм азғырыу

²Хәй, тууысканларым, түрли сынауларға ушырағаныңызда оны үлкен кууаныш пенен қабыл етиңдер. ³Себеби исенимиңиздің сыналыуынан сабырлық пайда болатуғынын билесизлер. ⁴Хеш бир кемшиликсиз, жетилискен хәм минсиз адамлар болыуыңыз ушын толық сабырлық етиңдер. ⁵Егер араңыздағы бириңиздің даналығы кем болса, хәммеге сақыйлық пенен, айыпламай беретуғын Қудайдан сорасын. Қудай оған береді. ⁶Бирақ хеш гүманланбастан, исеним менен сорасын. Өйткени гүманланған адам самал менен шайқатылып тынышсызланған теңиз толқынына уқсайды. ⁷⁻⁸Өзиниң пүткил жолларында тураксыз болған, бундай еки ойлы адам Ийемизден бир нәрсе аламан, деп ойламын.

⁹Төмен жасайтуғын тууыскан Қудайдың өзине берген мәртебеси менен мақтансын. ¹⁰Ал бай тууыскан өз пәслиги менен мақтансын. Себеби бай адам даладағы гүл сыяклы солып қалады. ¹¹Куяш шығып, жәзийрама ыссысы менен шөпти кууратып таслайды. Оның гүли төгилип, көркиниң гөззаллығы жоғалады. Бай адам да усылай өз ислери менен солып жок болады.

¹²Сынауға шыдаған адам бахытлы! Өйткени ол сынаудан өткеннен соң, Қудайдың Өзин сүйетуғынларға үде еткен өмир тажын алады.

¹³Азғырылыуға түскенде хеш ким: «Мен Қудай тәрөпинен азғырылып атырман», – демесин. Себеби Қудай жаманлық пенен азғырыла алмайды хәм Оның Өзи де хеш кимди азғырмайды. ¹⁴Бирақ хәр ким өзиниң жаман қәлеулерине берилип, алданып азғырылады. ¹⁵Кейин сол қәлеу хәмледар болып, гүнаны тууады. Ал гүна жетилисип, өлимди тууады.

¹⁶Хәй, сүйикли тууысканларым, алданбаңлар! ¹⁷Хәр қандай жақсы хәм минсиз сый жоқарыдан, нурлар Әкеси болған Қудайдан келеди. Онда хеш қандай өзгерис ямаса өзгеріуши көленке жок. ¹⁸Оның жаратқанларының арасында биринши мийуелери болыуымыз ушын, Ол Өз қәлеуі бойынша бизлерди хәкыйқат сөзи менен өмирге еристирди.

Тыңлау хәм орынлау

¹⁹Сүйикли тууысканларым, мынаны есте сақлаңлар: хәр бир адам еситиуде шаққан, сөйлеуде ақырын, ғәзепленіуде де ақырын болсын. ²⁰Өйткени адамның ғәзеби Қудайдың талап еткен хәклығын иске асыра алмайды. ²¹Сонлықтан хәр қандай ипласлықты хәм хәме жерди жайлап кеткен жаманлықты таслап, өзлериңизде егилген, жанларыңызды қутқара алатуғын Қудайдың сөзин кишипейиллик пенен қабыл етиңдер.

²² Сөзди тек тыңлаушылар болып, өз-өзинизди алдамаңлар, оны орынлаушылар болыңлар. ²³ Егер ким де ким сөзди тыңлап, оны орынламаса, ол өз тәбийғый келбетин айнада көрген адамға уқсайды. ²⁴ Себеби ол өзін көріп болып, кетип қалады хәм қандай екенін дәрхал ұмытады. ²⁵ Бирақ азатлық беріуши минсиз ыызамға* анықлап қарайтуғын хәм ол бойынша жасайтуғын адам ұмытшақ тыңлаушы болмай, оны ис жүзинде қолланады. Бундай адам өз ислери менен бахытлы болады.

²⁶ Өзін диншил деп есаплап, тилин тыймаған адам өзін өзи алдаған болады. Оның диншиллиги бос. ²⁷ Әкемиз Құдайдың алдында пәк хәм қәтесиз диншиллик бұл – жетим-жесирлерге қыйын күнлерінде жәрдем етип, өзін дүньяның напәкликлеринен сақлау.

Екинши бап

¹ Хәй, тууысқанларым, ұллы Ийемиз Ийса Масихқа исеними бар сизлер адамларды алаламаңлар. ² Егер сизлердің жыйналысыңызға алтын жүзикли, сәнли кийимлер кийген бир адам менен жупыны кийим кийген бир жарлы адам келсе, ³ сизлер сәнли кийим кийген адамға хұрмет көрсетип: «Сиз бұл жерге, жақсы жерге отырын», ал жарлы адамға болса: «Сен ана жерде тұр» ямаса: «Аяқ бетимде отыр» десеңлер, ⁴ араңызда алалық жасап, жаман нийетли хұким шығарушылар болып қалмайсызлар ма?

⁵ Қулақ салыңлар, сүйикли тууысқанларым: Құдай бұл дүньяда жарлы болғанларды исенімде бай болуы хәм Өзін сүйгенлерге үәде еткен Патшалығының мийрасхорлары болуы ұшын таңламады ма? ⁶ Бирақ сизлер жарлыны бийабырай қылдыңыз-ғо. Сизлерге зулымлық жасап атырған байлар емес пе? Сизлерди хұкимханаларға сүйреп апаратуғын да байлар емес пе? ⁷ Сизлерге берілген қәдрили атты мазақ қылушылар да олар емес пе?

⁸ Мухаддес Жазыудағы: «*Өзиңди сүйгениң сыяқлы, жаныңдағы адамды да сүй*»**, – деген баслы ыызамды хәқыйқаттан орынласаңлар, жақсы қыласызлар. ⁹ Бирақ адамларды алаласаңлар, гүна ислеп атырған боласызлар хәм Мухаддес Ыызам алдында жынаятшы сыпатында жазаланасызлар. ¹⁰ Өйткени ким де ким Мухаддес Ыызамды толығы менен орышлап, тек бир нәрседе айыплы болса, ол пүткил Мухаддес Ыызамға қарсы гүнакар болады. ¹¹ Себеби «*Неке*

* 1:25 Яғный: Масихтың Ыызамына.

** 2:8 Лебий 19:18.

хадаллығын бузба»*, – деген Қудай, «Адам өлтирме»**, – де деген. Егер сен неке хадаллығын бузбасаң да, бірақ адам өлтирсең, Мухаддес Нызамға қарсы жынаятшы боласаң. ¹² Азатлық бериуіши нызам*** бойынша хуким етилетуғынлар сыяқлы сөйлендер хэм ис туыңлар. ¹³ Өйткени хуким – рехимсиз адамға рехимсиз. Ал рехим хукимнен үстин.

Исеним хэм ислер

¹⁴ Туұысқанларым, егер ким де ким исеними барлығын айтып, жақсы ислер қылмаса, не пайдасы бар? Бундай исеним оны қутқара ала ма? ¹⁵ Бир ер ямаса хаял туұысқанымыз жалаңаш қалып, күнделик азығына зар болса, ¹⁶ араңыздағы бириңиз оларға: «Аман-есен барың, жылының хэм тойың» десе, бірақ денесине керекли затлар бермесе, буннан не пайда? ¹⁷ Сол сыяқлы, ислерсиз исеним де өз-өзинен өли. ¹⁸ Бірақ биреу: «Сениң исенимиң бар, мениң ислерим бар. Маған ислерсиз исениминди көрсет, ал мен саған исениминди ислерим аркалы көрсетейин», – дейди. ¹⁹ Сен Қудайдың жалғыз екенине исенесең бе? Жақсы қыласаң. Жинлер де буған исенип, қалтырасады. ²⁰ Хэй, ақылсыз адам, ислерсиз исениминнің пайдасыз екенин билиүди қәлейсең бе? ²¹ Бабамыз Ибрайым улы Ысақты қурбанлық шалынатуғын орынға бағышлап, ислери менен ақланбады ма? ²² Көрип турғанындай, исеними оның ислери менен хәрекет етти. Исеними ислери менен кәмал тапты. ²³ Солай етип, «Ибрайым Қудайға исенди хэм сол себепли ақланды»****, – деп жазылған Мухаддес Жазыу орынланып, ол Қудайдың досты деп аталды. ²⁴ Көрип тұрсызлар, адам тек исеними менен емес, ислери менен ақланады. ²⁵ Сол сыяқлы, жансызларды қабыл етип, оларды басқа жолдан жиберген бузық хаял Рахаб та өз ислери менен ақланбады ма? ²⁶ Руұхсыз дене өли болғаны сыяқлы, ислерсиз исеним де өли.

Үшинши бап

Тилди тыйыу хакқында

¹ Хэй, туұысқанларым! Көплериңиз муғаллим бола бермеңдер. Себеби бизлердин, муғаллимлердин ауырырақ хуким алатуғынымызды билесизлер. ² Хәммемиз көп кәте ислеймиз. Егер ким де ким

* 2:11 Шығыу 20:14; Мухаддес Нызамды қайталау 5:18.

** 2:11 Шығыу 20:13; Мухаддес Нызамды қайталау 5:17.

*** 2:12 Яғный: Масихтың Нызамы.

**** 2:23 Жаратылыс 15:6; Ийшая 41:8; 2-Жылнама 20:7.

сөйлегенде кәте қылмаса, ол пүткіл денесин бойсындыра алатуғын минсиз адам болғаны.

³Бизлерге бойсыныуы ушын, атлардың ауызларына суўлық салып, олардың пүткіл денесин басқара аламыз. ⁴Кемелер де соншелли үлкен болып, күшли самаллар менен жүрсе де, кемешиниң қәлеген жерине жүдә кишкене руль менен бурылады. ⁵Сол сыяқлы, тил де денениң кишкене бир мүшеси болса да, көп мақтанады. Кишкене бир ушқын соншелли үлкен тоғайды жандырып жибере алады. ⁶Тил – бул от, денемиздиң мүшелери арасында бир жаманлық дүньясы. Ол пүткіл денемизди ипласлайды хәм өмиримизди жандырады. Оның өзи де дозақ отында жанады.

⁷Хәр түрли хайуанлар, қуслар, жер бауырлаушылар хәм тениз жаныуарлары адам тәрәпинен қолға үйретилген хәм қолға үйретилмекте. ⁸Бирақ тилди хеш бир адам бойсындыра алмайды. Ол токтатып болмайтуғын жаманлық болып, өлтириуши зәхәрге толы.

⁹Тилимиз бенен Ийемизди, Әкемизди алғыслаймыз. Сол тилимиз бенен Қудайға уксатып жаратылған адамларды ғарғаймыз да. ¹⁰Бир ауыздан хәм мақтау, хәм ғарғыс шығады. Тууысқанларым, бундай болмауы керек. ¹¹Бир булақтан хәм душшы, хәм ашшы суў шыға ма? ¹²Тууысқанларым! Әнжир ағашы зәйтүн ямаса жүзим ағашы әнжир бере ала ма? Ашшы булақ та душшы суў бере алмайды.

¹³Араңызда дана хәм түсимпаз адам ким? Бундай адам өз даналығын жақсы жүрис-турысы арқалы көрсетип, кишипейиллик пенен жақсы ислер ислеуи тийис. ¹⁴Бирақ егер жүрегинизде ашшы күншиллик хәм менменлик бар болса, онда мақтанбанлар, хақыйқатқа қарсы жалған сөйлеменлер. ¹⁵Бундай «даналық» жоқарыдан түспеген. Бундай «даналық» дүньядан, адам тәбиятынан, шайтаннан. ¹⁶Өйткени қай жерде күншиллик хәм менменлик бар болса, сол жерде тәртипсизлик хәм хәр түрли жаманлық болады.

¹⁷Бирақ жоқарыдан түскен даналық бириншиден пәк, соңынан татыу, мүләйим, бойсыныушы, мийрим-шәпәәтке хәм жақсы жемислерге толы. Ол әдалатсыз хәм еки жүзли емес. ¹⁸Тынышлық пенен тукым сеуип, тынышлық орнатыушылар хақлық жемисин жыйнап алады.

Төртинши бап

Қудайға бойсыныңдар!

¹Араңыздағы урыс хәм жәнжеллер қаяқтан келип шығады? Денелериниздиң мүшелеринде урысып атырған қәлеулеринизден емес пе?

²Бир нәрсени қәлейсизлер, бирақ ерисе алмайсызлар. Сонлықтан

адам өлтиресизлер. Күншиллик етесизлер, бірақ кәлегениңизге ересе алмағанлықтан, жәнжеллесип урысасызлар. Сизлер Қудайдан сорамағаныңыз ушын, алмай атырсызлар. ³Сорасаңыз да алмай атырсызлар. Себеби жаман нийет пенен, өз нәпсінизге пайдаланыў ушын сорап атырсызлар.

⁴Хәй, опасызлар! Дүнья менен дос болыўдың Қудайға душпанлық екенин билмейсизлер ме? Дүньяның досты болыўды кәлеген адам өзин Қудайға душпан қылады. ⁵Мухаддес Жазыўда: «Қудайдың бизлерге салған Мухаддес Руўхы* бизлердің Қудайға садық болыўымызды қатты кәлейди»**, – деп босқа айтылған деп ойлайсызлар ма? ⁶Деген менен, Қудайдың бизлерге беретүғын мийрими және де уллырақ. Сонлықтан Мухаддес Жазыўда:

«Қудай менменлерге қарсы турады,

*бірақ кишипейиллилерге Өз мийримин береді»***, –*

делинген.

⁷Солай етип, Қудайға бойсыныңлар! Шайтанға қарсы турыңлар, сонда ол сизлерден қашып кетеді. ⁸Қудайға жақынласыңлар, сонда Ол да сизлерге жақынласады. Хәй, гүнакарлар, қолларыңызды гүнадан тазалаңлар! Хәй, еки ойлылар, жүреклеринизди пәкленлер! ⁹Қайғырыңлар, аза тутып, жыланлар! Күлкиңиз азаға, куўанышыңыз қайғыға айлансын. ¹⁰Ийемиздің алдында өзлеринизди пәс тутыңлар, Ол сизлерди мәртебелі қылады.

Бир-бириңизди жаманламаңлар!

¹¹Туўысканларым, бир-биринизди жаманламаңлар! Өз туўысканын жаманлайтуғын ямаса хүким ететүғын адам Мухаддес Нызамға қарсы сөйлеп, оны хүким еткен болады. Егер сен Мухаддес Нызамды хүким етсең, онда Мухаддес Нызамды орынлаўшы емес, ал оны хүким етиўши боласаң. ¹²Нызам шығарыўшы хәм хүким етиўши – жалғыз Қудай. Тек ғана Ол қутқарыўға хәм набыт қылыўға күдиретли. Ал туўысканыңды**** хүким ететүғындай, сен ким болыпсаң?

Мақтаншақлық хаққында

¹³Енди «Бүгин ямаса ертең пәлен қалаға кетемиз, ол жерде бир жыл қалып, саўда-сатық ислеп, пайда көремиз», – дейтуғынлар,

* 4:5 *Мухаддес Руўх* – Қудайдың Руўхы.

** 4:5 Сөзбе-сөз: Қудай бизлерге салған руўхын қызғанып, жақсы көреді.

*** 4:6 Сулайманның нақыл-мақаллары 3:34.

**** 4:12 Сөзбе-сөз: жанындағы адамды.

тыңланлар! ¹⁴ Сизлер ертең не болатуғынын билмейсизлер-ғо. Өмириңиздің өзи не? Ол аз ұақыт көринип, кейин жоқ болатуғын пуу. ¹⁵ Оның орнына: «Егер Ийемиз кәлесе, жасаймыз хәм мынаны я ананы ислеймиз», – деп айтыуыңыз тийис. ¹⁶ Бирақ сизлер менменсип мақтанасызлар. Хәр қандай мақтаншақлық – жауызлық. ¹⁷ Солай етип, ким де ким жақсылық ислеуди билсе де, оны ислемесе, гүна қылған болады.

Бесинши бап

Байларға ескертиуі

¹ Тыңланлар енди, хәй байлар, басыңызға түсетуғын бахытсызлықлар себепли өкирип жыланлар! ² Байлығыңыз ширип, кийимлериңизди күйе жеген. ³ Алтын хәм гүмислериңиз тат басқан. Олардың таты сизлерге қарсы гүуалық берип, денеңизди от сыяқлы жейди. Сизлер бул ақырғы күнлерде де байлық үстине байлық жыйнадыңлар.

⁴ Сизлер егинлериңизди орған жұмысшылардың ис хақысын жеп қойдыңлар. Мине, сол орақшылардың дады Құдиретли Ийемиздің қулағына жетти. ⁵ Сизлер жер жүзинде молшылықта жасап, кәйип-сапа шектиңлер. Бауызланатуғын күнде өзлериңизди семирттиңлер. ⁶ Сизлер өзлериңизге қарсы турмаған хақ адамларды хүким етип өлтирдиңлер.

Сабырлы болыңлар!

⁷ Солай етип, тууысқанларым, Ийемиз келгенше, сабырлы болыңлар! Әне, дийхан сабырлық етип, биринши хәм соңғы жауынлар жауғанша, жердің қымбатлы зүрәетин күтип атыр. ⁸ Сизлер де сабырлы болып, беккем турыңлар! Өйткени Ийемиздің келетуғын ұақты жақын. ⁹ Тууысқанлар, хүким етилмеуиңиз ушын бир-бириңизге қарсы наразылық билдиреңлер. Мине, хүким етиуіши Ийемиз қапы алдында тур.

¹⁰ Хәй, тууысқанлар, Қудайдың атынан сөйлеген пайғамбарлардың қыйыншылықларда сабырлық еткенинен өрнек алыңлар. ¹¹ Сабырлық еткенлерди бизлер бахытлы деп есаплаймыз. Сизлер Аюптың сабырлығы хақында еситтиңлер. Соңында Ийемиздің ол ушын нелер ислегенин де билесизлер. Ийемиз жүдә мийрим-шәпәәтли хәм рехимли.

¹² Хәй, тууысқанларым! Ең баслысы, ант ишпеңдер. Я аспан менен, я жер менен, я басқа нәрсе менен ант ишпеңдер. Тек «ауа» ныз ауа, «яғ» ыңыз яқ болсын. Сонда хүким етилмейсизлер.

Исеним менен етилген дуға

¹³Араңызда азап шегип атырған бар ма? Ол дуға етсин. Руўхы көтеринки адам бар ма? Ол Қудайға алғыс-мақтаў қосығын айтсын.

¹⁴Араңызда аўырыў адам бар ма? Ол исениўшилер жәмәетиниң ақсақалларын шақырсын. Олар Ийемиз Ийсаның аты менен оны май менен сылап, ол ушын дуға етсин. ¹⁵Исеним менен етилген дуға аўырыўға шыпа береді хәм Ийемиз оны аяққа турғызады. Егер ол гүна ислеген болса, гүнасы кешириледі. ¹⁶Солай етип, шыпа табыўыңыз ушын, бир-бириңиздиң алдыңызда гүналарыңызды мойындаңлар хәм бир-бириңиз ушын дуға етиңлер. Хәк адамның дуғасы жүдә күшли тәсирге ийе.

¹⁷Илияс та бизлер сыяқлы бир адам еди. Жаўын жаўмасын деп, ол күшли дуға еткенде, жерге үш жыл, алты ай жаўын жаўмады. ¹⁸Ол және дуға етти. Сонда аспаннан жаўын жаўып, жер өним берди.

¹⁹Хәй, туўысканларым! Араңызда бир адам хәкыйкат жолынан адасса, бириниз оны хәкыйкатқа қайтарса, ²⁰билсин, бир гүнакарды надурис жолдан қайтарған адам бир жанды өлимнен қутқарған хәм көп гүналарды жуўған болады.